

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.178/2016/17.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Tallián Blanka bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője:
Dr. Mayer Erika ügyvéd

A per tárgya: munkaviszony jogellenes megszüntetése és
jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 6.Mf.636.151/2009/111.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.78/2003/181.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.636.151/2009/111. számú kiegészítő ítéletét hatályon kívül helyezi, és a felperesnek a Fővárosi Törvényszék 59.Mf.636.151/2009/20. számú ítélete kiegészítése iránti kérelmét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfa együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 1999. június 14-én létesítette az alperessel munkaviszonyt vasbetonszerelő munkakörre. Az ugyanezen a napon kelt munkaszerződés-módosítás és kiegészítés szerint külföldi munkavégzésben állapodtak meg, és az alperes egy év időtartamra, de ezen belül az általa meghatározott időpontig a felperest N-ba rendelte ki. A felperes 1999. június 14-étől 1999. december 22-éig végzett munkát N-ban előbb vasbetonszerelő munkakörben, majd előmunkásként.
- [2] M-ra történő visszaérkezését követően a felperes szabadságon volt, majd az alperes olyan iratot küldött ki a részére, miszerint fizetés nélküli szabadságot igényelt. A felperes az iratot aláírta, és az alpereshez visszaküldte. Ezt követően megkapta az alperestől a munkaviszony megszüntetésekor kiadandó igazolásokat, amely szerint a munkaviszonya 2000. március 16-ai hatállyal közös megegyezéssel megszűnik. A felperes kérésére az alperes a munkaviszony megszűnésének időpontját 2000. április 28-ára módosította, és az igazolásokat eszerint ismételten megküldte.
- [3] A felperes 2003. január 6-án terjesztette elő a keresetét ki nem fizetett munkabére és járulékai megfizetését kérve, utalva arra is, hogy a munkaviszonya „vitatható körülmények” között szűnt meg.
- [4] A per folyamán különböző jogcímenek terjesztett elő igényeket. Többek között kérte annak megállapítását, hogy az alperes a munkaviszonyát - közös megegyezésre vonatkozó megállapodás hiányában - jogellenesen szüntette meg, és annak a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (rég. Mt.) 100. §-a szerinti jogkövetkezményei alkalmazását, így elmaradt munkabére, végkielégítés, átalánykártérítés megfizetését kérte annak megállapításával, hogy a munkaviszonya az ítélet jogerőre emelkedésével szűnik meg. Elmaradt munkabért az ítélet meghozataláig igényelt. Keresete kiterjedt 1999. évre művezető munkaköre figyelembe vételével a német minimálbérrel számolva munkabér-különbözet megfizetésére is.
- [5] A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.78/2003/181. számú ítéletével többek között megállapította, hogy a felperes munkaviszonya jogellenesen szűnt meg, és az az ítélet jogerőre emelkedésével szűnik meg. Kötelezte az alperest a „felmondás hatályon kívül helyezésére tekintettel elmaradt munkabérként” 2000. április 28-ától 2007. február 26-áig terjedő időre 3.919.318 forint és annak 2004. június 1-jétől a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata, végkielégítésként 66.500 forint, átlagkeresetként 131.000 forint, valamint 1999. évre elmaradt munkabérként 1.043.860 forint és annak 2000. április 28-ától a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére. Kiterjedt továbbá az ítélet az alperes által 2003.

júniusban kifizetett munkabér után járó késedelmi kamatra, szabadságmegváltásra, 1999. augusztus havi munkabér-különbözetre, állásidőre vonatkozó igényekre is. A munkaügyi bíróság az ezt meghaladó keresetet elutasította.

- [6] A munkaügyi bíróság a munkaviszony megszüntetése jogellenessége jogkövetkezményeként megítélt munkabért a M-n járó minimálbérrel számolta azzal, hogy a felperesnek a perbeli időszakban máshonnan megtérült jövedelme nem volt. Az 1999. évre előterjesztett munkabér-különbözetet a művezető munkakörre érvényes német minimálbér figyelembe vételével ítélte meg.
- [7] A Fővárosi Bíróság a Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.507/2008/32. számú részítéletével elrendelt megismételt eljárásban hozott 59.Mf.636.151/2009/20. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az alperesi marasztalás összegét az 1999. évre járó elmaradt munkabér vonatkozásában - a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját és mértékét nem érintve - 307.717 forintra leszállította, „ezt meghaladóan tekintette elutasítottnak a felperes keresetét”.
- [8] A másodfokú bíróság ítélete indokolásában kiemelte, hogy a megismételt másodfokú eljárásban csak a munkaviszony megszüntetés jogszerűségének körülményeit, valamint azt kellett vizsgálnia, hogy a N-ban eltöltött időre a felperes megkapta-e az őt megillető munkabért. Egyetértett a munkaviszony megszüntetés jogellenességéről hozott elsőfokú bírósági döntéssel mind a követelés jogalapja, mind annak összecszerűsége vonatkozásában, ezért az ezzel kapcsolatos ítéleti rendelkezéseket az indokolása 9. oldal 8. bekezdésében helybenhagyta, bár erre vonatkozó érdemi döntést a jogerős ítélet rendelkező része nem tartalmazott.
- [9] A másodfokú bíróság a felperes 1999. évi N-ban végzett munka után járó munkabér-különbözet iránti igényét részben találta megalapozottnak.
- [10] A jogerős ítélet meghozatalát követően a felperes az ítélet kiegészítése iránt nyújtott be kérelmet 2010. január 18-án. Ebben előadta, hogy az elsőfokú ítélet 2007. február 26-án kelt, és a felmondás jogellenességének jogkövetkezményeként az elmaradt munkabérrel csak az ítélet meghozatala napjáig rendelkezett. Kifogásolta, hogy 2007. február 26-ától, az elsőfokú ítélet meghozatalától 2010. január 14-éig a másodfokú ítélet meghozataláig terjedő időszakra vonatkozóan a másodfokú bíróság nem rendelkezett arról, hogy milyen összeg jár elmaradt munkabérként a részére, és a kamatokat sem állapították meg ezen időszakra.
- [11] A Fővárosi Bíróság 59.Mf.636.151/2009/37. számú végzésével a felperes ítélet kiegészítése iránti kérelmét elutasította. Megállapította, hogy a felperes a Pp. 121. § e) pontja szerinti, a bíróság döntésére irányuló határozott kereseti kérelmet a két ítélet meghozatala közötti időszakra járó elmaradt munkabér vonatkozásában nem terjesztett elő, ezért arról dönteni nem kellett.
- [12] A jogerős ítélet ellen mindkét fél által benyújtott felülvizsgálati

kérelem folytán a Legfelsőbb Bíróság Mfv.II.10.529/2010/16. számon hozott ítéletével (2011. június 8-án) a Fővárosi Bíróság 59.Mf.636.151/2009/20. számú ítéletének azon rendelkezését, amellyel a munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperesi marasztalás összegét az 1999. évre járó elmaradt munkabér vonatkozásában 307.717 forintra leszállította, hatályában fenntartotta. Ezt meghaladóan hatályon kívül helyezte, és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.078/2003/181. számú ítéletét - a további kamatra, szabadságmegváltásra, 1999. augusztus havi munkabér-különbözetre és állásidőre vonatkozó rendelkezéseit nem érintve - helybenhagyta.

- [13] A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság indokolásában kifejtett jogi álláspontja ellenére nem hozott rendelkezést a munkaügyi bíróság ítéletének a munkaviszony jogellenességét megállapító és a jogellenesség jogkövetkezményeiről rendelkező részéről, mely mulasztása jogszabálysértő volt. Ennek felülbírálatára szükség volt annak érdekében, hogy a jogerős ítélet az indokolásban kifejtett érdemi döntésnek megfelelően végrehajtható legyen.
- [14] A Legfelsőbb Bíróság azt is rögzítette, hogy a felperes a másodfokú eljárásban a keresete felemelésére határozott nyilatkozatot nem tett, máshonnan megtérülő jövedelmére nézve előadása nem volt, önmagában az a körülmény, hogy az elmaradt munkabér iránti igényét a keresete szerint fenntartotta, még nem eredményezhette 2007. február 26. és 2010. január 14. közötti időszakra a másodfokú bíróság által további jogkövetkezmény megállapítását a részére. Mivel a felperesnek összegszerű kereseti kérelme egyáltalán nem volt az elmaradt munkabér összegének felemelésére, ezért erre irányuló igényét rendkívüli perorvoslat keretében nem volt módja érvényesíteni.
- [15] A felperes 1999. évi munkabér-különbözet iránti igénye vonatkozásában a jogerős ítélet által megállapított tényállás helyes, és helytálló az arra alapított jogkövetkeztetés is.
- [16] A Legfelsőbb Bíróság ítéletének meghozatalát követően 2011. szeptember 22-én a Fővárosi Ítélet tábla 9.Pkf.25.915/2011/3. számú végzésével a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság 59.Mf.636.151/2009/37. számú végzését hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot a felperest megillető 2007. február 26-ától 2010. január 14-éig járó elmaradt munkabér tekintetében a 20. sorszámú ítélet kiegészítésére utasította.
- [17] Álláspontja szerint a felperes a keresetében kérte annak megállapítását, hogy a munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg az alperes. A jogellenes megszüntetésre tekintettel a felperes elmaradt munkabér, átlagkereset és végkielégítés megfizetésére terjesztett elő igényét az ítélethozatalig. Ezen oknál fogva minthogy az elsőfokú bíróság a mindenkor minimálbér alapján állapította meg ezt az átlagkeresetet, e körben további bizonyítás nélkül a másodfokú bíróság jogosult és köteles az elmaradt munkabérrel ítélete jogerőre emelkedéséig rendelkezni.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [18] Az Ítéltábla végzését követően a felperes pontosította a kereseti kérelmét, és 2007. február 26-ától 2010. január 14-éig terjedően elmaradt munkabér címén 2.380.625 forint és ennek kamatai megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Igényét a mindenkori évi magyar minimálbérrel számította, valamint igényt tartott további 1 havi végkielégítésre, és az átalánykártérítést 2 havi mértékről 10 vagy 6 havi összegre kérte felemelni. Nyilatkozott arról is, hogy megtérült jövedelme 2007. február 26-ától 2010. január 14-éig nem volt.
- [19] Az alperes ellenkérelme a felemelt kereset elutasítására irányult.
- [20] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az ítélet kiegészítése iránti kérelem elkésett a Pp. 225. §-a alapján, mivel a felperes pontosított nyilatkozata 2015. június 30-án érkezett. A 2010. január 18-ai beadványt képviseleti jogosultsággal már nem rendelkező pártfogó ügyvéd nyújtotta be, tehát az hatálytalan volt.
- [21] Másodlagosan az alperes előadta, hogy az ítélet kiegészítése esetén sérülne a kétfokú eljárás elve, a döntéssel szemben ugyanis rendes jogorvoslatnak már nincs helye.
- [22] Sérelmezte, hogy a felperes az ítélet kiegészítéseként új kereseti kérelemként terjesztette elő a végkielégítés és az átalánykártérítés, valamint a kamat felemelése iránti igényét.
- [23] Előadta továbbá, hogy a Legfelsőbb Bíróság a felperes igényéről már jogerősen döntött, ezért a pert a Pp. 157. § a) pontja alapján a kiegészítéssel érintett körben meg kell szüntetni a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontjára figyelemmel.

Az első- és másodfokú ítélet

- [24] A Fővárosi Törvényszék 6.Mf.636.151/2009/111. számú kiegészítő ítéletével a 20. sorszámú ítéletét azzal egészítette ki, hogy kötelezte az alperest tizenöt napos határidővel a felperes javára elmaradt bér címén 2007. február 26-ától 2010. január 14-éig terjedően 2.380.625 forint és ennek 2008. augusztus 5-étől a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére. Az ítélet kiegészítés iránti kérelmet ezt meghaladóan elutasította.
- [25] A törvényszék szerint az ítélet kiegészítése iránti kérelem nem késett el, azt a felperes képviseletére jogosult pártfogó ügyvéd az ítélet kihirdetését követően határidőben, 2010. január 18-án benyújtotta, majd azt a bíróság felhívására az ítéltábla ítéletkiegészítést elrendelő végzését követően pontosította.
- [26] A törvényszék az Mt. 100. § (6) bekezdés alapján döntött az első- és a másodfokú ítélet meghozatala közötti időszakra járó elmaradt munkabérrel a mindenkori magyar minimálbér összegét, valamint azt figyelembe véve, hogy a felperesnek nem volt megtérült jövedelme.

Kamatfizetésről az Mt. 159. §-a alapján az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 301. § (1) bekezdés alapján döntött.

- [27] Elutasította az átalánykártérítés és a végkielégítés, valamint a kamat mértéke vonatkozásában az ítéletkiegészítés iránti kérelmet tekintettel arra, hogy a mindkét fokú ítélettel szemben arra vonatkozóan a felperes fellebbezéssel nem élt.
- [28] A törvényszék rámutatott arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság ítéletével csak a felülvizsgálati kérelmek keretei között tudta felülbírálni a jogerős döntést, és csak arról rendelkezett, hogy a felperes felemelt összegű elmaradt munkabéréről rendkívüli perorvoslat keretében nincs módja dönteni, mely megállapítás nem eredményezett ítélt dolgot, és nem áll ezzel ellentétben az ítélőtábla döntése sem, amely a másodfokú eljárás során felemelt kereseti kérelemről való döntést írta elő.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [29] Az alperes felülvizsgálati kérelme a kiegészítő ítélet hatályon kívül helyezésére, a kiegészítés iránti kérelem elutasítására, a felperes perköltségben marasztalására irányult. Álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság Mfv.II.10.529/2010/16. számú részítéletével a Fővárosi Törvényszék 59.Mf.636.151/2009/20. számú ítéletének azon rendelkezését tartotta hatályban, amely a felperesnek 1999. évre járó elmaradt munkabérére vonatkozó kereseti kérelméről döntött. Ezt meghaladóan, vagyis a munkaviszony jogellenes megszüntetése és ennek jogkövetkezményei tárgyában előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában hatályon kívül helyezte. A törvényszék tehát olyan ítéleti rendelkezést egészített ki, amely „jogilag nem létezett”, tehát nem volt kiegészíthető. A kiegészítő ítélet a Pp. 275. § (4) bekezdésébe, a Pp. 225. §-ába, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 6. §-ába ütközött. Sértette továbbá a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontját is, amely kimondja, hogy nincs helye felülvizsgálatnak, ha a határozatot a Kúria hozta, vagyis a Kúria által hozott ítélet a másodfokú bíróságot köti, azt nem vizsgálhatja felül, ezzel ellentétes döntést nem hozhat.
- [30] A kiegészítő ítélet a Pp. 13.§ e) pontját sérti, mert azt alperessel szemben elfogult bírák hozták. Korábban ugyanis több eljárásban az eljáró tanács tagjai az alperes kérelmeit elutasították, felperessel szemben pervesztes lett. A kiegészítő ítélet ezért a Pp. 252§ (1) bekezdés, 275.§ (2) bekezdés alapján súlyos eljárási hiba eredményeként született.
- [31] Azzal, hogy a kiegészítő ítéletet a törvényszék másodfokú eljárásban hozta meg, döntése ellen kizárta a rendes jogorvoslat lehetőségét. Ezzel az eljárással sérült az Alaptörvény XVIII. cikk 7. pontjában biztosított jogorvoslathoz való jog.
- [32] A kiegészítő ítélet indokolása nem felel meg teljesen a Pp. 221. §-ban foglaltaknak. Nem hivatkozik ugyanis megfelelően az alperes által előterjesztett érvekre, így a hatályon kívül helyezett ítélet

kiegészítésével kapcsolatos aggályokra, valamint a kétfokú eljárás elvének sérelmére.

- [33] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős kiegészítő ítélet hatályában fenntartására irányult pervesztessége esetén is kérve az alperes perköltségének viselése alóli mentesítését.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [34] A felülvizsgálati kérelem megalapozott.
- [35] Az alperes alaptalanul hivatkozott a Pp. 275. § (2) bekezdésében foglalt lényeges eljárási szabálysértésre. Az ügyben ugyanis nem volt megállapítható az, hogy a kiegészítő ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn. E körben alaptalanul hivatkozott az alperes a Pp. 13. § e) pontjára. A határozatot hozó eljáró tanács tagjaival szemben bejelentett elfogultsági kifogást a Pp. 18. § (1) bekezdés alapján hatáskörrel rendelkező Fővárosi Törvényszék másik tanácsa elbírálta, és a Pp. 18. § (4) bekezdés alapján a kiegészítő ítéletet meghozó bírói tanács kizárását megtagadta a bírói gyakorlat megfelelő alkalmazásával. Nem zárható ki ugyanis a per elintézéséből önmagában azon az alapon a másodfokú tanács, hogy előtte folyó más eljárásban az elfogultsági kifogással élő fél már több esetben pervesztéses lett (BH1990.348.).
- [36] Alappal hivatkozott azonban az alperes a Pp. 275. § (4) bekezdése, a Bszi. 6. §-a megsértésére, a Pp. 225. § rendelkezéseinek jogsértő alkalmazására.
- [37] A felperes 2010. január 18-án előterjesztett kérelmének elbírálása időpontjában, azaz a kiegészítő ítélet 2015. november 26-ai meghozatalakor, a kiegészített 20. sorszámú másodfokú ítélet azon rendelkezése, amely a munkaviszony jogellenes megszüntetésére vonatkozóan érvényesített jogról született, már nem volt hatályos. A Legfelsőbb Bíróság az Mfv.II.10.529/2010/16. számú ítéletével 2011. június 8-án e körben az 59.Mf.636.151/2009/20. számon a Fővárosi Bíróság által meghozott ítélet rendelkezését hatályon kívül helyezte, és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.78/2003/181. számú ítéletét hagyta helyben. A munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezményei tárgyában a Legfelsőbb Bíróság a törvényszékre is kötelező ítélete alapján a kiegészítő ítélet meghozatalakor nem volt hatályos már a 20. sorszámú másodfokú ítélet rendelkezése, így azt kiegészíteni sem lehetett a Pp. 225. § (1) bekezdés alapján.
- [38] A fentiekre tekintettel a Kúria a kiegészítő ítéletet hatályon kívül helyezte, és a felperesnek a másodfokon előterjesztett másodfokú ítélet kiegészítésére irányuló kérelmét elutasította. A Pp. 221. § (1) bekezdése, valamint a jogorvoslati jog megsértésére történő alperesi hivatkozás vizsgálatát a Kúria a fentiek alapján mint szükségtelent mellőzte.

Záró rész

- [39] A Kúria kötelezte a kiegészítés iránti kérelem tárgyában pervesztes felperest az alperes másodfokú és felülvizsgálati együttes költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján tekintettel arra, hogy arról a Pp. 78. § (2) bekezdés alapján hivatalból kellett rendelkeznie, és nem állt fenn a Pp. 78. § (1) bekezdés második mondatában foglalt olyan eset, amely a pervesztes felperest a pernyertes fél költségeinek viselése alól részben vagy egészben mentesíthetné.
- [40] Az ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés f) pontja és a 3. § (3) bekezdés alapján a le nem rótt másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket a 14. §-ra tekintettel az állam viseli.
- [41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. november 23.

**Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián
Blanka s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. bíró**

A kiadmány hiteléül:

Nné

tisztviselő